

Posudek oponenta bakalářské práce

Petr Scholz: Inovace elementů v současné hudbě a výtvarném umění

Bakalářská práce se zabývá posuny v povaze artefaktu v době jeho digitální produkce a snaží se hlavně o strukturalistický rozbor takového uměleckého díla. Digitální dílo má aspekty autopoiesis (sebe-tvorby), imerse, interakce, náhody, ruchu, stability kódu a zároveň potenciální proměnlivosti atd. Autor přistupuje k strukturalistické a sémiotické analýze mimořádně zajímavě a jeho zjištění jsou přínosná a obsažná.

Problém spatřuji trochu ve vymezení termínu „element“. Podle tradičního umělecko-historického „formalismu“ (třeba u Heinricha Wölfflina) jsou třeba obrazovými základními prvky linie, plocha, volumen atd., a to vždy v binárních opozicích (tedy třeba plošné kontra plastické pojetí apod.). Elementem, stavebním prvkem, „kamenem“ však nemůže být kupříkladu koncept. Tvarový koncept podmiňuje či ovlivňuje volbu prvků – třeba v impresionistické malbě využití krátkých tahů štětcem, optické barevnosti atd., a na druhou stranu vyloučení tmavé podmalby, širokých černých obrysů apod. V kubistické malbě jde třeba o využití „fazet“ a vyloučení jednoohniskové lineární perspektivy. Plédoval bych tedy pro zřetelnější vymezení pojmu element.

Dále je podle mého mínění diskutabilní, zda Cézannovo relační pojetí obrazu mohlo nějak podnítit zkoumané jevy v digitálním umění. Myslím, že jde o principiálně odlišné „tvarové koncepty“. Třeba Merleau-Ponty chápe Cézannovo destruktivní i konstruktivní úsilí jako hledání nového typu obrazového uspořádání, řádu, který bude tvořit nerozborný celek, i když skládající se z vnitřního chvění – to ovšem neznamená otevřenost variacím, které by povahu celku neměnily. Digitální obraz vzniklý na základě matematické operace může mít naproti tomu potenciálně nekonečně variant při zachování základní povahy. V cézannovském pojetí obrazu se celek a případ kryjí. Cézanne sice mnohokrát maloval třeba horu st. Victoire, ale nedá se říci, že by šlo o různá řešení stejné rovnice; jenom jedno řešení bylo vždy funkční a soudržné. Cézannovo pojetí se podobá architektuře – i zde lze skládat elementy různě (třeba

komín umístit kolmo na zeď), ale jen jedno řešení toho kterého domu je funkční. Digitální obraz se podle mého mínění tedy zásadně liší od moderní re/prezentace (třeba Lyotard říká, že moderní malba je plně „prezentní“, je plně tu, nemusíme hledat nepřítomné označované, koncept, rovnici apod.).

V bakalářské práci se občas nalézají příliš rychlé přechody mezi různými argumenty, někde bych doporučil ještě doplnit odkaz na literaturu a někde zjednodušit stylistiku.

Celkově však práci považuji za velmi přínosnou a myšlenkově bohatou. Doporučuji její přijetí a navrhuji hodnocení mezi 1 a 2 podle průběhu obhajoby.

Václav Hájek